Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Cavallera

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Damunt de Guardiola i prop del serrat de Coma Traver.
Emplaçament	En uns prats a sota del serrat de Coma Traver sobre els Guixassos. Ctra B-402 Pk. 1'5 hi ha la pista
Alçada:	820

Coordenades:

Latitud:	42.23735
Longitud:	1.88474
UTM Est (X):	407980
UTM Nord (Y):	4676732

Classificació

Número de fitxa	08099-81
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XII-XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Se n'ha refet la teulada, les façanes i els interiors.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00600077
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dc., 09/08/2017 - 02:00

Descripció

Conjunt format per la casa de Cavallera, les pallisses i les corts, avui convertides en explotació ramadera i situades damunt dels Guixassos a sota del serrat de Coma Traver prop del turó de Cavallera o de Sant Marçal. Està delimitada a l'est pel clot de la Gavernera i a l'oest per unes mulleres que miren a Terradelles. La casa té una planta rectangular de dos cossos compostos per una planta baixa i un primer pis coberts amb teulada a dues vessants amb el carener paral·lel a la façana principal orientada a migdia. Ha estat molt modificada i gairebé no conserva cap obertura original. L'aparell de la part més antiga és de carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i disposats en filades més aviat regulars. La part de més al sud ha estat eixamplada modernament. A l'interior conserva encara la sala, la cuina amb la campana i la boca del forn de pa construït amb aparell de pedra picada i formant una arc rebaixat en un bloc monolític. El prisma del forn de pa es projecta a la façana nord amb una planta quadrada. També hi ha algunes espitlleres i una fornícula. La part de llevant i la coberta són molt modernes. Els coberts i annexos han estat refets modernament per a usos agropecuaris i no conserven cap traça de les antigues pallisses que deurien haver tingut una fisonomia molt similar a la resta de cases de Brocà.

Observacions:

En uns treballs de restauració es van posar alguns elements com ara dues espitlleres a la façana nord, una fornícula i algun pany de paret realitzat amb aparell de pedra. Aquestes tasques van servir per conèixer l'estructura originaria de la casa amb una planta quadrada i amb espitlleres defensives. Conserva encara part del mobiliari original com és el cas del banc escó, la taula i alguna arca de fusta.

Història

L'origen d'aquesta casa ens és confús ja que no apareix com a tal fins als documents de l'època moderna com són el cadastre de Brocà de 1756 o documents posteriors conservats a l'arxiu municipal de Guardiola de Berguedà i en un full solt de cal Galló. Els documents de Sant Llorenç ni tant sols l'esmenten i els documents de l'arxiu de Bagà i conservats a l'arxiu de a Corona d'Aragó tampoc hi surt. Amb tot cal tenir present que Joan Fuguet i Sans en el seu llibre de l'arquitectura dels templers de Catalunya esmenta que els templers en les seves comandes del Berguedà i Cerdanya al 1170 adquireixen de la família dels Pinós les muntanyes de Palomera i Bagà per a l'ús de les pastures i la producció de la llana. Alguns documents de 1279 ens parlen que Galceran de Pinós i la seva muller Berenguera van donar a la casa del temple de Puig reig i al seu comanador, els bens que els seus avantpassats havien donat a la dita milícia i consistents en els masos de Clera, de Saldes i de na Martina de Bagà.. Aquests masos dels que son identificables els dos primers, pensem que el darrer seria a cavallera ja que el topònim "cavallera" o cavalleria sempre ens fan al·lusió a les cases templeres. Amb tot però ni deixa de ser una hipòtesi.

Bibliografia

FUGUET i SANS, Joan (1995). L'arquitectura dels templers a Catalunya. Barcelona. Rafael Dalmau Editor.
SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol III. P-254
.AMGB. Cadastre de Brocà 1756.

